

TORONTÁLI KÖZLÖNY.

Egyesült „Felső Torontál“ és „Kikindai Közlöny“.

P O L I T I K A I L A P.

Megjelenik vasárnap és csütörtökön

Közgyűlés előtt.

N.-Kikinda, 1895 április hó 24-én.

A ki városunk viszonyait némi figyelemre méltatja, évek óta tagadhatatlan jelenségeivel találkozik városunk emelkedésének, fejlődésének.

Egyesek és testületek szinte nemes versenyre keltek egymással, hogy a nemrég még falusias Nagy-Kikindát mielőbb és minél tetszetősebb városias mezbe öltöztessék s mindnyájunknak, a kik a magunk viszonyai iránt érdeklődéssel és rokonszenvvel viseltetünk, örömeinkre szolgál annak konstatalása, hogy ha lassu lépésekben is, de még is csak haladunk, s városunknak legmaradibb polgára is kezd, ha nagy pihe-nők közbevetésével is, lassan-lassan bele-törődni a haladásba.

Lám e tavasz is meghozta a maga bizonyítékait, a melyek városunk kulturális fejlődéséről tesznek hatalmas tanubizony-ságot: két diszes otthona fog elkészülni e nyáron a népoktatásnak, hirdetve a napról-napra fejlődő igények teljesítése iránti ér-zéket és készséget az iskolafentartó fele-kezetek részéről.

S ha már ezt a tényt is örömmel je-lezzük, kétszeresen kell örvendünk látva, hogy törekvéseinkben, a mire nézve éppen nem vagyunk elkényeztetve, az állam is hönünk alá nyul, s a maga részéről is hoz-zá akar járulni a város emeléséhez.

Mint a folyó hó 25-én megtartandó városi közgyűlés tárgysorozatából látjuk, a kormány komolyan foglalkozik az állami polgári leányiskola számára szükséges épít-let államköltségen való előállításának kér-

désével s mint a tanfelügyelő átiratából tud-juk, e célra a várostól alkalmas telket kér.

Sajnos, a mult nem jogosít fel ben-nünket arra, hogy ily ajánlatokkal szemben a város képviselő testületénél valami nagy előzékenységet tételjezzünk fel s azért e pil-lanathban még nem vállalhatnánk kezességet arra nézve, hogy a város, ha a telket egé-szen díjtalanul kellene átengednie az állam-nak, erre hajlandó volna e? A mi viszonyaink ugyanis semmiképen sem ítéltetők meg más városok mértéke szerint, mert míg egyebütt szivesen hoznak anyagi áldozatokat, csak-hogy áll mi intézményekre szert tehessenek: addig nálunk nem az intézmény becse, nem annak szellemi vagy erkölcsi haszna, ha-nem pusztán a rideg anyagi szempont az irányadó s ne hozakodjék elő senki a ha-ladás által követelt vagy azt előmozdító in-dítvánnyal, ha egyáltalán nem képes a be-lőle folyó anyagi haszon számszerű ered-ményeit is bemutatni.

Ezért a tanfelügyelő nagyon helyesen tette, hogy a telek adományozásnak ügyét oly módozattal is hozta kapcsolatba, a mely a városra nézve, bizonyos idő multán va-gyon szerzést biztosít. Az a feltétel ugyan-is, hogy 50 év múlva a most felajánlandó telken álló épületek díjtalanul a város bir-tokába mennek át, azzal a reménnyel ke-csegtet bennünket, hogy a város haladásra hangolt képviselői elő fogják mozdítani a kormány abbéli szándékát, hogy a belvá-roshban, talán éppen a tűzoltó tanya és kert telkén, a polgári leányiskola számára egy diszes otthont emeljen, a mely méltó pán-dánja leszen az épülő félben levő népisko-

lai palotáknak s egy újabb tanubizonyosága városias arányokban való fejlődésünknek.

Nem akarjuk ez esetben még feltéte-lezni sem, hogy a város képviselő testülete a kormánnyal szemben oly visszautasító magatartást kövessen, mint annak idején tette néhai Bonnaz püspökkel, a kinek le-ány nevelő zárda építéshez szükséges telek iránti kérését azzal utasította el, hogy a ki építeni akar, vegyen magának telket is. Nagyon melegen óhajtanók, hogy ezek az események ne ismétlődjenek meg a jelen-ben, a mi természetesen nem a város intel-ligens képviselőin mulik, hanem azokon, a kik tűzbe-vizbe követik az ő „vezéreiket“.

Ezeknek a „vezértérfiaknak“ akarjuk ezuttal szives figyelmébe ajánlani a közgyű-lés egy másik tárgyát is, a mely nem ke-vésbé fontos, mint az állami polgári le-ányiskola építésének kérdése és ép oly mér-tékben képezi egy „város“ attributumát, mint akár a kövezés, világítás, csatornázás, tisztaság stb. stb. Sőt mi mindezen szük-ségletek elé és fölé helyezjük, mert míg amazok inkább a külsin és kényelem posz-tulatumai, addig ez a közegészségügy kö-vetelménye, mely sürgős megoldást igényel.

Értjük a polgármesternek a plantage-kertnek a gazdasági egylettől való vissza-vételére vonatkozó és napirendre tűzött in-dítványát.

Egy városi nyilvános, eléggé téres és mégis a város rajonjába eső közkertnek, sé-tánynak, kiránduló helynek létesítése már számtalanszor képezte a sajtó és társadalom megbeszéléseinek tárgyát, úgy hogy a szük-ségesség bizonyítása már szinte feleslegesnek mutatkozik.

Akkor is mosolygott, a mikor életveszélye-sen megsebesítve vitték lakására.

*

Egy unalmas, borús őszi napon ismerkedett meg a színtársulat subrettejével az „Orosz császár-nő“ éttermében. Ezután naponkint ültek együtt a sárga fényezett faburkolatu teremben, a nélkül, hogy a szomszéd asztalok felé néztek volna, a hol álmos ügynökök és egy-egy kisebb csapat író poezgőzött.

Nap-nap után tűnt el ily egyforma egy-hanguságban és Ilka hamarosan megszokta, hogy vár körülötte egy erős férfi, a kinek gyerekes kényességgel panaszolhatja el apró cseprő kel'e-metlenségeit. Ujhelyi jól érezte magát ebben a tarsaságban. Az első nehéz pillanatokon túl volt már s csak olykor-olykor kellett erőt vennie ér-zelmeinek szentimentális kitörésein, ha néha a le-ány puha finom keze melegebben simult erős te-nyerébe.

Szerette a leányt. Nemes érzelmű lelkében egyenként tulfeszített hurkú pattantak le azok az érvelések, a melyeket olykor-olykor az ész do-bott szive elé. Imádtá a leányt és egyetlen óha-ját, gondolatát képezte annak a boldogságát tőle telhetőleg előidézni.

Éjeket töltött álmatlanul és virrasztott reg-gelekig, csak hogy édes emlékeinek háborítatlanul minél többször vethesse oda magát. Gondoktól

felcsigázott agyában egyenként idézte föl azokat a napokat, a melyeket a leánnyal töltött és ezek-nek az elmúlt napoknak emlékei mindig boldog-sággal, gyönyörrel töltötték el lelkét.

Boldogsága azonban rövid idő alatt véget ért. Tiszta, becsületes lelkében megnyilatkozó forró érzelmét nem vette komolyan a leány. Hányszor bukott lábai elé a hideg földre és halvány arc-czal, egybekulcsolt kezekkel, kinos zokogás kö-zött kérte, követelte, — hogy szeresse, de hasztalan. a leány mindannyiszor kaczagva vontá karjai kö-zé kedvesének könnyektől ázott arcját és moso-lyogva ígért meg mindent; de mintha csak ked-vét lené abban, hogy a büszke férfit gyötörje, lelketlenül kinezza, keserő zokogásra készítette büszkeségét a porba tiportassa vele: mindenkivel kaczerkodott. Színésznő volt, udvaroltatott magá-nak s mintha nem tudta volna, mennyi keserüsé-get okoz azzal kedvesének, a mikor a piszkos lelkek alacsony haszonlesésből mondott ostoba bókjaik elfogadta és vigau mulat alacsony lelkű emberek társaságában.

Megtört fejjel, tehetetlenül boldogtalansá-gban rogyott össze az erős férfi. — Egész boldog-sága, melyről éjjelenként ábrándozott, széjjel fosz-lott; a gyönyör, az édes nyugalom, a mely ragyo-gó színekkel befutott fátyolként lebegett szemei előtt, össze van tépve. Boldogságról, derülről álmodo-zott s boldogtalanság, sötétség lett osztályrésze.

TÁRCZA.

A színésznő.

A „Torontáli Közlöny“ tárcsája.

Egy fehérre meszelt, tágas, dohos levegős, üres teremben találkoztam Ujhelyi Ödönnel elő-ször. Valami lovagias ügyben voltam ellenfelének szándéka. A földön elszórva egy pár meg-rongyolódott piszkos vivó keztyű feküdt, a fala-kon egy tucsat kivert élű vivókard függött.

Karcsu, magas, fiatal ember volt, férfias, de feltűnő halovány arczczal. — Nagy, kék szemei izzóan égtek a szemgüdrökben, mindamellett az egész arczon olyan valami bánatos, fájdalmas kifejezés derongott, a mely az embert önkéntelenül is szá-nakozásra készíteti.

Keserűen mosolygott s a mikor az orvos bekötözte ütőreit a fekete selyem bandage-val, unalmasan fogta ajkait ásitásra. Én megértettem e magaviselet jelentőségét: ez az ember beteg — lelki beteg! Mert a ki akkor is ásitozik és mo-solyog, a mikor csak egy hajszál köti az élethez, az vagy ostoba bolond vagy pedig rettenetesen peszszimista.

Perczekig dühösítette ellenfelét szerfelett ügyes vágásaival, a melyeket akarattal lapjával bocsájtott le ellenfelére, a mig végre, mint a ki unalmasnak találja a játékot, át engedte magát ellene veszedelmesen erős vágásainak.

Mi magunk már számtalanszor emeltük fel szavunkat ez ügyben, és kötelességünknek ismerjük újból és újból s mindaddig sürgetni egy nyilvános üdülő helynek létesítését, a míg csak valamelyes alkotás eredményei nem állanak előttünk.

Mert úgy áll a dolog, hogy itt a térségi Alföld egyik legnépesebb városában nincs egy tenyérnyi térség, a mely a nyár pora és leve ellen üdülést nyújtana, a hol a reggeltől estig ovodában, iskolában sült főtt gyermekek, az irodák fülledt levegőjében görnyedező hivatalnokok egy kis egészséges levegőt szivhatnának, egy kis mozgást tehetnének, hanem van forróság és por, és ismét csak por.

Ime itt a legkedvezőbb alkalom a park kérdésének a megoldására. Szinte restelljük már a sok nógatóst, de mivel városatyáink közül sokan csak azért nem hozzáférhetők a park eszméjének mert szállásaikon kellő mennyiségű tiszta és pormentes levegővel szivhatják tele tüdőiket, ki kell emelnünk, hogy ezen kertnek és a rajta álló épületeknek megszerzése még gyakorlati szempontból is előnyös befektetést képez, miután a megszerzendő ingatlan nemcsak a parkot biztosítja, hanem teret nyújt a városi lakítandó faiskolára is, lakást ad a városi kertészeknek, a kinek egyuttal foglalkozást is biztosít a volt titkári lakás és tanácskozó terem felette alkalmasak egy nyári vendéglő felállítására, a melynek bére szintén hozzájárulna a befektetés gyümölcsözővé tételéhez.

Mi sem kell tehát a dologhoz, csak egy kis érzék a városi lakosság nagy részének szükségletei iránt s egy csapással több függő kérdés lesz megoldva.

Vegye hát ezen ügyeket a város képviselő testülete a kezébe, s valóítsa meg. Szó kevés kell hozzá, csak komoly szándék és jó akarat s akkor azon meggyugvással tekinthet munkájára, hogy a kulturának és a közegészségügynek hasznos szolgálatokat tett.

A szocializmus és a tudomány.

Az a tan, mely a földi javakban többé-kevésbé egyenlő mértékben akarja az emberiség minden tagját részesíteni, mely a szegénységtől, a nélkülözéstől akarja a népek millióit megmenteni s mely napjainkban méltán forrongásba hozza a kedélyeket: a szocializmus tana nem az új kor szüleménye. Nem volt ugyan egész a legújabb korig oly határozott alakban formulázva, nemzetközileg szervezve, de mint a történelem mutatja, már a legrégebb időkben sem voltak az emberek a létező világrenddel megelégedve, a munkás néposztály sanyaru helyzete sem kerülte ki a törvényhozók s egyes bölcsek férfiak figyelmét. A mózesi törvények szabályozták az ur és szolga közti viszonyt ez utóbbit határozott védelemben részesítik, sőt a termés egy kis részét is biztosítják a szegények számára. Lycurgus egyenlően osztotta föl a földet a nemesek közt; a közös nevelés és étkezés is földi javak egyenlő mértékben való élvezésére céloztak. Plató oly vagyonszétosztást tervezett, melynek kormányzói a bölcsek, védelmezői a katonák, munkásai a polgárok, kézművesek lettek volna. A kasztrendszer tovább is fönmaradt volna, de a szegénység megszűnt volna. Menenius Agrippa is azt a néposztályt békítette ki — legalább rövid időre — sorsával, mely napjainkban Marx és Lassalle tanaira esküszik.

A középkor oly helyzetet teremtett, mely csaknem egész Európában képes volt egész a legújabb korig jobbságban tartani a népek millióit a kiváltságos százazrek javára.

De a munkás nép ma, a polgári jogegyenlőség birtokában sincs sorsával megelégedve. Helyzete csak annyiban változott, hogy míg a Fáraók idejében a korbácsütés alatt „milliók egy miatt” jajgattak föl, a legújabb korig milliók ezrek miatt, úgy mai nap oda módosul panaszzavuk, hogy százak egy miatt. A szocializmus ma már még hazánkban is, hol sokáig azt hittük, nem fog gyökeret verni, óriási lépésekben halad előre, napról-napra újabb tért foglal el.

Már maga a humanizmus parancsolja, hogy a milliók sorsán enyhíteni kell s ha van a munkáskérdésnek megoldása, úgy azzal sietni kell, mert különben-utóbb oly katasztrófát várhatunk, mely fenekestől föl fogja forgatni a létező államrendet s mely eredményeiben most még ki sem számítható, alig képzelhető változásokhoz fog vezetni.

Hogy a mai társadalmi rendet, ha kell véráldozatok árán is megoltalmazzuk, nem egy külső hatalomtól, hanem e társadalomnak óriási többségétől, mely többségnek — ha igazságosan ítélünk — talán van némi jogosultsága a változtatásra csupán azért, mert az emberiség egy kis százeleka — többnyire a sors szeszélye következtében — jól érzi magát a létező világrendben: az igazság iránt fogékony kebel előtt nem elég ok. Szerény véleményem szerint van az emberiségnek egy drága kincse, melynek megvédése a szocializmus (talán inkább az anarchizmus — Szerk.) ellenében határozott ellenzéki, megalakulást nem tűrő ellenállásra kell hogy bírjon mindenkit, kinek

A klubban valaki nem a leghizelgőbben nyilatkozott Ilkáról és Ujhelyi, a ki tanuja volt a megjegyzésnek, arczul ütötte azt az embert, a ki egykori ideálját sértegetni merészelte.

Elszántan, vakmerően fogta a kezébe a fényes pengéjű kardot. A mire képtelennek érezte önmagát, megteszi azt. Megöleti magát.

*

Lefüggönyözött szobában a hófehér párnákon kréta-fehér arcczal, el-elakadó lélekzettel feküdt a beteg. Az ablakon a barnára festett zsáruk le voltak eresztve, a nehéz fehér selyemfüggönyöket összehúzták és az egész szobára nehéz, bágyasztó homály borult.

A néma csendben csak néha-néha hallatszott az öreg szürke ruhás barát monoton mormolása.

Hirtelen belökik az ajtót, és Ilka jelenik meg a szobában. Az ágy előtt lerokadt és reávetette magát a férfi merev nyakára és sirt, zokogott keservesen.

A többiek térdre borultak a szobában és csendesen imádkoztak.

A minoriták templomában sirva csendül meg a lélekharang, minden hangja fájdalmasan cseng bele a néma esetébe; a színházban pedig kezdődik az előadás.

G. J.

az emberiség haladása szíven fekszik s ez: a tudomány.

A szocializmus minden előrehaladott lépésével ez forog legnagyobb veszélyben. Abban a pillanatban, melyben a vagyonszétosztás bármely alakban életbe lépne, a tudományos kutatás, buvárlás minden téren — a művészeteket is ide számítva — megszűnik. Mert a tudományos kutatásnak, nem állítom, hogy kizárólagos, de határozottan nagymérvű rugójául a létért való küzdelmet kell föllismernünk, mely küzdelem a tudományok bámulatos föllendülésének lett okozója. Akkor, midőn az összesség szükségleteiről a község vagy állam fog gondoskodni, vagy teljesen dologtalanokká vagy csak gépiesen dolgozó emberekké fognak változni azok is, kik most éjt-napot a tudomány különböző szakmáinak buvárlásában töltik. Ki a tudomány fejlődését fontosabbnak tartja az arasznyi léttel bíró egyes jóléténél, az sohasem fogja óhajtani azt az időt, mely az „Ember tragédiájá”-ban élénk van tárva s melyben egy Michel Angeló széklyákat farag.

Ez idő szerint ha nincs is kimondva, — mint azt Plató tervezte — ha nem is kizárólag tudósok, de mindenesetre tudományos készültséggel bíró emberek hozzák a törvényeket, kormányozzák az országot s ezen állapot az egészséges. Ezek előtt tehát nem lehet közömbös a mai társadalmi rendre s ezzel együtt a tudományra veszélyt hozó szocializmus. Midőn az előbbi védelmezik, az utóbbit mentik meg az emberiség számára.

Az iskolákra nagy föladat vár. A tudományt a nép közt lehetőleg széles alappal nekik kell elterjeszteni, megkedveltetni s a népet oly nivóra emelni, hogy az a tudományért lelkesülni tudjon s így a szocializmus ellen a tudomány védelmezője nemcsak az államkormányzók rendelkezése alatt álló fegyveres erő, hanem maga a nép legyen. De addig, míg e kor eljön, mely most még csak a rajongó lelkek ideálja, a társadalomnak és kormányának vállatvona kell törekedni a munkáskérdés oly megoldásán, melybe azok belenyugodjanak, de addig is, míg e minden nemesen gondolkodó kebel által óhajtott állapot beáll, a tudomány védelmének pajzsa alatt, ha kell még véráldozatok árán is kötelességünk a fönnálló világrendet megvédelmezni. Jelszavunk legyen: a tudomány mindenekfölött.

Lichttag Gáspár.

Helyi és megyei hírek.

N.-Kikinda, 1895. április 24-én.

Igazságügyi kinevezés. Az igazságügyi miniszter Wertheim Gyula beodrai lakos ügyvédjelöltet a török-becsei kir. járásbíróvához aljegyzővé nevezte ki.

Városi közgyűlés. A városi képviselőtestület Nagyikindán 1895 évi április hó 25-én délelőtti 9 órakor a városház nagytermében rendes közgyűlést tart következő tárgysorozattal:

1. Torontálmegye alispáni hivatalának felhívása a sertés orbáncz elteni kötelező beoltás tárgyában.

2. Ugyanannak rendelete a városi belterület rendezésére történt átengedése tárgyában.

3. A királyi tanfelügyelő átirata az állami polgári leányiskola részére szükséges helyiség építése iránt.

4. Polgármester jelentése a Pészak és Vodicza dűlőben fekvő, továbbá a gazdasági egyesülettől visszavett városi földek bérbeadásáról.

5. Ugyanannak jelentése Kasch Ferencz városi bérlő elhalálzásáról.

6. Az állandó választmány egy tagjának megválasztása.

7. A községi iskolaszék egy tagjának megválasztása.

8. Polgármester indítványa a gazdasági egyesület kertjének megszerzése tárgyában.

9. Eremita Pál városi képviselő indítványa felelős mezei örök felfogadása iránt.

10. Tellecsky Kristóf polgármester kérvénye két heti szabadság elnyerése iránt.

11. Kasch Ferencz bérlő kérvénye a város

tulajdonát képező nagyvendéglő helyiségeinek javítása tárgyában.

12. Hotter István volt városi végrehajtó kérvénye tiszteletdíj megszavazása iránt.

Gazdasági tudósító. A földmiveléstartósági miniszter Gyertyánffy Andor gyéri lakost és földbirtokost, Torontálmegye módosi járására nézve, az állandó gazdasági tudósítói tiszttel biztat meg.

Hat új megyei irnok. Rónay Jenő főispán az újonnan rendszeresített hat megyei irnoki állomásra Bakalovich Plátót, Sándor Józsefet, Kelemen Gábort, Bogdanov Jánost, Szabó Lászlót és Szalay Mihályt nevezte ki.

Fehér vasárnap. Mult vasárnap ünnepelte a rom. k. egyház a „fehér vasárnapot”, a mely alkalommal az első ízben áldozók bocsáttanak az Ur asztalához. A helybeli rom. kath. templomban Vágács káplán résztesítette az először áldozókat az urvacsorában, a mely alkalommal megkapó szavakban méltatta annak jelentőségét. Megemlítenünk tartjuk, hogy az alkalommal 176-an jaru tak első ízben az Ur asztalához, és ez oly szám, a mekkora eddig még soha sem fordult elő.

Esküvő. Vidák Mileva kisa szony, Vidák Péter városi pénztárnok leányának esküvője dr. Radoszávlavics Koszta m. kir. honvéd-főhadnagy hadbíróval f. évi május hó 6-án lesz a gör. kel. szerb templomban.

Tűz a templomban. Fehér vasárnap a helybeli rom. kath. templomban, az istentisztelet alatt kicsibe mult, hogy végzetes szerencsétlenség nem történt. Az Ur asztalához, fehér ruhában gyertyával a kezükben járult iskolás lányok egyikének, az égő gyertyától csipke kalapja tüzet fogott. Szilvári Károly tanító, ki rögtön észrevette a veszélyt, egy pillanat alatt elnyomta kezével a tüzet, úgy, hogy alig vette észre az ajtatos közönség a veszélyt, a mely kiszámíthatatlan következményü lehetett volna a szorongásig megett templomban.

Magyar színészet. Kunhegyi Miklós igazgató arról értesít bennünket, hogy saját zenekarral bíró társulatával, mely ez időszert Zala-Egerszegen működik, majus első felében városunkba érkezik s legfőlegb majus hó 15-én meg is kezdi működését. Kunhegyit városunk közönsége, mint jó színészt ismeri, a ki viszont tisztában kell, hogy legyen a mi közönségünk izlésével és igényeivel s azért bizalommal s azon reménnyel tekintünk társulatának működésére, hogy a helybeli közönséget ki is fogja elégiteni. Mint halljuk a társulat szorgalmas, törekvő és tehetséges tagokból áll, a mi mindenesetre jó ajánló levél egy ismeretlen társulatra nézve.

Járási székház építése ügyében f. hó 22-én ülést tartott a bizottság Grób főszolgabíró elnöklété alatt, a melyen elvileg a megvétele beérkezett telkek és épületek közül a város tulajdonát képező központi iskola megvétele határozották el. A járási székházat úgy tervezik, hogy abban a járásbíró és a kir. adóhivatal is elhelyezhető legyen. Mint értesülünk a járási székház ügyében a főispán Grób Béla kíséretében legközelebb Budapestre rándul.

A gazdasági egyesület kísérleti telepe. Tudvalevő dolog, hogy a torontálmegye gazdasági egyesület 21 hold földet birt bérmentésen a várostól gazdasági kísérletek céljából. Most, hogy az egyesület titkára Nagy-Becskereken székel, az egyesület egészen felosztlja itteni telepeit. Így a többi között visszaadta már a városnak a „kísérleti telepet”, a melynek 15 holdja ugarolva, 6 hold pedig bevetve adatott vissza. Az előbbieket 3 frtjával, az utóbbiakat pedig 15 frtjával váltotta meg a város. A napokban ugyanezen földet árverés útján bérbeadtak s az ugaroltak 33 frtnyi, a bevetettek 43 frtnyi átlagos összegért vétettek haszonbérbe. Nagyon szép összeg az aránylag gyenge termések és silány gabona árak mellett.

Az iparosok figyelmébe. A város tanácsa felhívta az ipartestület elnökségét, hogy az ipartestületi járandóságokkal hátralékban levő iparosok névsorát a hátralékok behajtása céljából hozzátegye át. Ezen intézkedésből kifolyólag figyelmeztetjük az illető iparosokat, hogy a maguk érdeké-

ben s az esetleges kellemetlenségek elkerülése végett hátralékaikat még addig egyenlitsék ki, a mig ezen névsor nincs a tanácshoz áttéve.

Békeltető bizottság választása. Vasárnap, e hó 28-án d. u. 3 órakor választják az itteni iparos segédek Augusztin Miklós főjegyző mint iparhatósági biztos elnöksége alatt az ipartestület hivatalos helyiségében ama 20 tagot, kik az ipartestületi választmányal együtt a békeltető bizottságot alkotandják.

Aszfaltozás. A „Magyar Aszfaltársaság” munkásai a hét elején ismét városunkba érkeztek és a főutcának a r. kath. templom felőli oldalán a Böhm-féle ház előtti járdát burkolják. Ezzel kapcsolatban felemlítjük, hogy a kövezési szabályrendelet, a mely a főutcának az Adamo-vics Kadaféle utcá részletre az aszfaltozást kötelezőnek mondja ki, a napokban jogerőre emelkedett, és mi sem áll utjában annak, hogy a városi tanács az aszfaltozástól eddig idegengedőket a járdák elkészítésére szorítsa. Tudomásunk szerint eddig csak egy-két ház előtt hiányzik még a járda, nem ártana egy kis komolyabb biztatás ezeknek a háztulajdonosoknak. A „régik” Kikindára emlékeztetnek még a boltok előtti feljárók is, a melyek a járdát több helyütt felényinél tovább is megkeskenyítik, ezeket is ideje volna, a mennyiben az egyes gazdák eltávolításukat a kényelmesebb közlekedés érdekében önként nem eszközölnék, hatósági közbe lépéssel eltávolítani.

Sorsolás. Mint mult számunkban említettük, Stolz Adolfné úrnő által az ág. hitv. evang. templomépítési alapja javára adományozott tájképet f. hó 21-én, vasárnap fogják kisorsolni. A sorsolás a mondott napon Wachtl Leo városi rendőrkapitány, hatósági megbízott jelenlétében megtartott, a mely alkalommal a 78-as szám huzatott. A 78-as számú sorsjegy tulajdonosa, a ki még ezideig ismeretlen, a sorsjegy elomtatása mellett a képet az evang. lelkeszi hivatalnál átvetheti, illetve saját költségére elszállíthatja.

Magyar prédikáció német közönségben. Perjámos-Haulikfalván a lakosság kére mére husvét hétfőjén magyar nyelven tartották meg az istentiszteletet. Ez először történt meg, mióta a templom fennáll. A nép szorongásig megtöltötte a nagy templomot, ott voltak a nagy nap tiszteletére a hatóságok is, csak a szolgabíró maradt el, ami nagyon elkedvtelenítette a lakókat.

Ismét éjjeli támadás. Szombaton éjjel Schmidt Mátvás zombolyai illetőségű lakos podgyászszal a vasuti pályaház felé törekedett. Utközben több férfi megtámadta és irgalmatlanul nelybe hagyta. A tettesek ugyan elmenekültek, de a rendőrségnek sikerült a főtettest Mutschong Ferencz személyében megállapítani. Mutschong, a ki több életveszélyes késszúrást ejtett Schmidten az azon éjjeli vonattal Budapestre szökött.

Szerelmes cigánylegény. Egressen, írja levelezőnk, Jorga Szima fiatal cigánylegény halálosan beleszeretett Jón Todor cigánynak Jeva nevű 16 éves lányába. A szerelmes fiatal embert annyira megszedítette Jeva bogár szeme, hogy a minap este megleste szive imádotját, ölbe kapta s egy kocsin elhajtatt vele Nagy-Szent-Miklósrá. A barna bürű szerelmes pár három napig tartózkodott bizonyos Kicza nevű egyén házában, elrejtözve csupán szerelmüknek élve, midőn megjelent az öreg Pádé egy furkos bottal a kezében. Az füttykössel úgy elverte a szerelmitas legényt, hogy az most ágyban fekvő beteg, és az orvosi látélet szerint az oldalbordói is betörtök. Az öreg cigány ellen megindították a büntető eljárást.

Közgazdaság.

Egérsgazug bor. Nem ismeretlen szőlőtermelőink előtt az egérsgazug bor. Ez úgy az izre, mint a szagra vonatkozik és némelykor oly erősen kifejlik, hogy a bor teljesen élvezhetetlenné válik. Az egérsgazug bor ezt az elnevezést onnan vette, hogy ez a szag hasorlít azon helynek a szagához, a hol igen sok egér tanyázik. Az iz oly kellemetlen és olyan intenzív, hogy ha még többször ki is öblítjük utána a szánkát, ez az egériz

még akkor is benne marad. Ez az u. n. egérsgazug összefüggésben látszik lenni az u. n. kenyérizével és szagával a bornak, a mely leginkább délvidéki boroknál szokott fellépni, a melyek alkoholban és kivonat anyagokban gazdagok és olyan hordókban lesznek tartva, a melyek szándékosan nincsenek teljesen megtöltve. Ez az iz kellemetes a nyelvre és mint becses tulajdonságát említik az illető boroknak. Ha az ilyen bort a levegővel huzamosabb ideig érintkezésbe hozzák, ez a kenyériz eltűnik és helyébe lép az egérsgazug, a mely kezdetben csak alig észrevehető, de néhány hét múlva már oly nagy mértékben nyilvánul, hogy a bor élvezhetetlenné válik. Valószínűleg a bor bizonyos kivonatanyagának oxydálási terménye ez az egérsgazug. Még eddig nem jöttek nyomára annak, hogy miként lehet ezen veszedelmes bajt a borból eltávolítani. Állítólag eczet-amyd vegyületeket találtak volna ilyen borokban. Ha ez bebizonyulna, abban az esetben feltehető, hogy az egérsgazug olyan borokból áll elő, a melyekben a kiejedéskor rossz minőségű volt az élesztő anyag.

Elfagyott szőlőtőkék kezelése. Megtörténik néha, hogy egyes, kényesebb természetű szőlőtőkék májusban elfagynak. Ezekre nézve a következő eljárást ajánlja egy gyakorlati szőlőtermelő:

Abban az esetben, ha a zöldhajtások már 6—7 cm. hosszuk és a fagy csak a hajtások hegyét és leveleit pusztította el, e hajtásnak még eleven részét, mihelyt egy kissé fásulni kezd, úgy kell visszametszeri, a mint az egy éves szőlőt az első tavasszal szoktuk. A levélhonaljban a rügyek ez idő szerint nincsenek ugyan még teljesen kifejldve, de mindenesetre van már annyi életerejük, hogy eleven és életképes hajtásokat képezzenek.

Ha azonban a zöld hajtások még eléggé kifejldve nincsenek, mind el kell azokat távolítani, hogy a termelő minden reményét a mellékrügyekre helyezze.

Czél szerűtlen dolog mindent meghagyni és sem a megfeketedett, sem a zöld, de már minden esetben életképtelen részeket a tőkén hagyni. Az el nem fagyott részeknek a tőkén való hagyása folytan mellekrügyek éretlen állapotban hajtának ki, ez pedig oktalan nedvfevésérlésnél egyéneknem nevezhető, holott kétségtelen, hogy eredményt csak akkor érünk el, ha a rügyeket erőteljes hajtásra képesítjük.

Akár a mellékrügyek, akár a zöldrügyek hajtását célozzuk, mindkét esetben képesek leszünk a jövő év számára is termőkészes vesszőket nevelni, különösen, ha a zöld hajtások második metszése által a beérést elősegítjük.

Az így kezelt tőkékről szűrt bor, kedvező ósz esetén alig fog különbözni a rendes uton való terméstől.

Törvénykezés.

A kikindai kir. törvényszék mint felebbezési bíróságnál nyilvános előadásra kitűzött ügyek.

1895. április hó 19-ére.

Kitűzött szóbeli tárgyalások eredménye.

D. 26/95. Oliesszu Pelagia, — Fuchs Rokus és t. ellen. 500 frt iránti sommás pere, előadó: Jancsik Viktor eredmény I. b ítélet részben megváltoztatott.

D. 27/95. Milovan Ranko, — Jovanov Mita ellen. 100 frt foglaló kétszerese iránti sommás pere, előadó: Jancsik Viktor, eredmény I. b ítélet megváltoztatott.

1895. április hó 23-ára.

Szóbeli tárgyalásra kitűzött ügyek.

D. 59/95. Heim szül. Junker Magdolna, — Juuker Károly és neje ellen. 9 m. m. 20 kiló búza esetleg 55 frt iránti sommás pere, előadó: dr. Schulek Kálmán, eredmény I. b ítélet megváltoztatott.

D. 58/95. Strasser és König cég, — Popov Omer és t. ellen. 98 frt iránti sommás pere, előadó: dr. Schulek Kálmán, eredmény bizonyítás felvétel rendeltetett.

1895. április hó 26-ikára.

Szóbeli tárgyalásra kitűzött ügyek.

D. 50/95. Diesz Miklós mint kisk. Diesz Macza és t. gyámja, — Eichert János ellen. 120 frt 90 kr iránti sommás pere, előadó: Jancsik Viktor.

Nyiltér.*)

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyárból rendelik — fekete, fehér és színeseket 35 krtól 14 frt 65 krig méterként — sima, csikos, koczkázott, mintázottakat, damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. postabér és vámmentesen a házhoz szállítva és mintákat postafordultával küld: **HENNEBERG G.** (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára **ZÜRICHBEN**. Svájcban czimzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 1.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelősszerkesztő és laptulajdonos:
DR. KISS KAROLY.

1382 szám tkvi. 1895.

Arverési hirdetmény.

A nkikindai kir. törvényszék mint tkvi. hatóság közhírré teszi, hogy a nagy-kikindai kerületi I. takarékpénztár végrehajtónak **Prekajszy Látá** károlovi lakos végrehajtást szenvedett elleni 150 frt tőke és járulékaik kielégítése miatti ügyében a károlovi 185 sztkvben Prekajszy Látá nevére irt A I. (236—237) hrsz. 315 ö. i. sz. a. ház és beltelek 400 frt A II. 1519 és 251 hrsz. ingatlan 308 frt és a A + 386 hrsz. szálló 42 frt kikiáltási árban Károlovan a községhezánál **1895. évi május hó 20-án d. e. 10 órakor bir. végrehajtási árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is elfog adatni.**

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

N.-Kikindán, 1895. évi február 7-én.

A kir. trvszék. mint tkvi hatóságnál.

267 1—1

Dr. Szendrődy, kir. tszki biró.

4879 sz. tkvi. 1895.

Arverési hirdetmény.

A nkikindai kir. tszék mint telekkvi hatóság közhírré teszi, hogy **Pentz János** náköfalvi lakos végrehajtónak **Ehl Fidel** náköfalvi lakos végrehajtást szenvedett elleni 300 frt tőke és jár. kielégítése miatti ügyében a náköfalvi 762 sztkvben Ehl Fidel végrehajtást szenvedett nevére irt A I. (472—473/a) hr. sz. 314 ö. i. sz. ház udvar és kert 562 frt kikiáltási árban Nákófalván a községhezánál **1895 évi június hó 27-ik napján délelőtt 10 órakor a birói végrehajtási árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is elfog adatni.**

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni

N.-Kikindán, 1895. évi márczius hó 29-én.

A kir. törvszék, mint tkvihatóság.

275 1—1.

Dr. Szendrődy, kir. tszéki biró.

NAGY-KIKINDA járási főszoigabirótól.

1833 sz.
köz. 1895.

Pályázati hirdetmény.

A Torontálvármegye nkikindai szolga-birói járáshoz tartozó — **Nákófalva köz-** ségben a jegyzői állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot nyitok.

Ezen állással a következő javadalmazás van egybekötve.

Evi fizetés **803 frt** készpénzben, szabad lakás és fűtés, hivatalos utazások alkalmával ingyen fuvar és **3 frt** napidij, házi kert **350 □-öl**, külső herés kert **1 hold 76 □-öl**, végre a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az **1883. I. és illetve 1886. XXII. t.-cz.** értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket alólírottán **fol-** yó évi május hó **20 ig** annál is inkább benyujtsák, mert a későbbben beérkezők figyelembe vétetni nem fognak.

N.-Kikindán, 1895. ápril 15-én.

270 2—2

Grób, főszoigabiró.

1726 sz. tkvi 1895.

Ujabb-árverési hirdetmény.

A t.-kanizsai kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. államkincstár végrehajtónak **Georgievits Péter** volt szerb-kereszturi lakos végrehajtást szenvedett elleni **170 frt 93 kr.** tőke ennek **1893. évi január hó 1-től** járó **6%** hamatai valamint **10 frt 30 kr.** költség kielégítése ügyében a területén levő a szerb-kereszturi **176 sztkvben A I. alatt 562/b hr. sz.** ingatlan a rajta levő **1 sz. házzal 400 frt** kikiáltási árban **Szb-Kereszturon** a községhezánál **1895. évi május hó 16-án d. e. 10 órakor birói végrehajtási árverés alá fog bocsátatni és a kikiáltási áron alul is elfog adatni.**

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár **10%-át** vagyis **40 frt** készpénzben vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

T.-Kanizsán, 1895. évi április hó 2-án.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

274 1—1

Dr. NÉMETH, kir. albiró.

NAGY-KIKINDA járási főszoigabirótól.

2173 szám
köz. 1895.

Hirdetmény.

Annak megállapítása végett, hogy a **Mokrin község** mint erkölcsi-testület tulajdonát képező mint egy **5000 kat. holdnyi** területből a kataszteri felvétel óta egyesek által mennyi occupáltatott, a község földjei é. p. mivelési ágak szerint elkülönítve felméréndők.

Felhivatnak tehát mindazok, kik ezen munkát elnyerni ohajtják, hogy zárt ajánlataikat alólírottán, hól az arra vonatkozó bővebb felvilágosítások rövid uton megadotnak, **f. évi ápril hó végéig** annál is inkább adják be, mert a netán később beérkezendő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

N.-Kikindán, 1895. évi ápril 15. én.

269 2—2

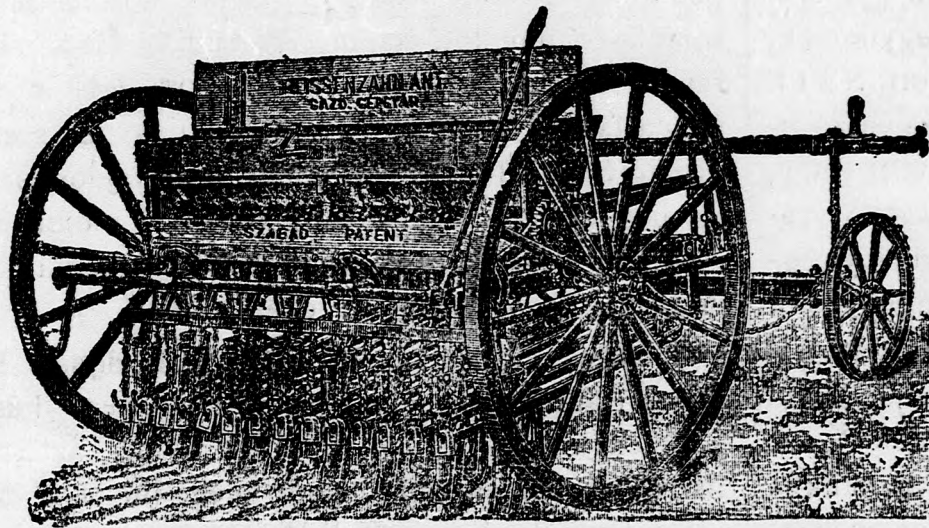
Grób, főszoigabiró.

REISSENZAHN ANT.

Gazdasági gépgyár és vasöntöde, gőzekeépítő- és kölcsönző-intézet.

BUDAPEST, VI., Eötvös-u. 38. sz. (saját ház.)

Ajánlja saját — kitünőnek elismert — gyártmányait, szabad. trágyaszóró vetőgépekben, min-

dennemű gabóna, répa- és repcevetésre, ugyanazokat csak répa- és repcevetésre. — Továbbá

Szabadalm. Hungaria és Patria sorvetőgépeit

szilárd, vagy mozgatható magszekrényvel, egyvasu és többvasu aczélekeit boronáit, rostáit, gyűjtőgépeit, darálógépeit, kéz és erőhajtásra, szivatyuít, kukorczamorzsolóit stb.

Árjegyzék mezőgazdasági gépekről és gőzekéről kívánatra ingyen és bérmentve. 218 1—5

ÜGYES ÜGYNÖKÖK UGYANOTT ALKALMAZTATNAK.

SZOLYVA és POLENAI

szaktekintélyek által elismert kiváló hatásu

GYÓGYVIZEK

Gyomor és fejfájás,

szédülés, czukros

hugyár

a friss töltésű **SZOLVAI** és **POLENAI** védjegye!

aranyér bántalmái és

kövényelleni különle-

gesség:

LUHI ERZSÉBET

rendkívüli kellemes ízénél fogva főleg borral vegyítve a betegnek élvezetes, kellemes üdítő italt képez.

tulságos gyomorsav képző

désénél, idült gyomorhurut

és étvágytalátság

torok, gége és hörgők idült

hurutos bántalmái ellen, fe-

tűnő sikerrel lesz alkal-

mazva.

a friss töltésű **LUHI** védjegye!

Főraktár: Budapesten,

FRUM ISTVÁN utódánál,

tulajdonos **Werner Adolf** Batthyányi u. 3. sz.

Megrendelhető: minden ásványviz kereskedésben, vagy közvetlenül

Gróf Schönborn uradalmi Igazgatóságánál,
Munkácson.

244. 20—3.

Ezen vizeknek tiszta kezelése folytán, kelle-
mellen utóaze nem képződik.